

Karhumäessä viihdyttiin

Elämä autioituneella Maaselän kannaksella oli asemasodan vuosina ankeaa. 91

Rintamasoturien mielen virkistämiseksi kehittyi Karhumäkeen vähitellen oikein huvittelukeskus.

"Karhumäen Tivolista
paljon oisi kertomista,
sitä huvilaitosta paljon käytetään.
Olkoon talvi taikka suvi,
esitykset onnistuvi,
pakkasella kaminat usein täytetään."

Nämäkin säeparit kuuluivat Eino Kettusen sepittämään monisäkeistöiseen Karhumäen lauluun, jota tämä, jo ikääntynyt, tukevatekoinen, asepukuun pukeutunut kuplettilaulaja esitti lähes joka ilta. Niiden välillä kauppasi hän pikku hinnalla painattamiaan lauluvihkosia, joissa oli hänen omia sepittämiään varsin tunnettujakin lauluja, nykyisinkin suosiossa oleva laulu "Sellanen ol Viipuri".

"Ohjelmaa on jokaiselle:
voimistelut, sirkuspelle,
teatterit, cabareet ja vapaanäytökset.
On myös tanssitaitureita,
laulajia, taikureita,
railakkaasti soitto raikuu,
katsomoissa laulu kaikuu."

TASC OLI
KORKEA

Karhumäen Tivoli oli tosiaankin suosittu käyntikohde kenttähar-

maalle yleisölle. Sieltä löytyi lähes kaikkea tivoliin ohjelmistoon kuuluvaa taikureista, notkeista naisvoimistelijoista, voimamiehistä ja pelleistä alkaen tavanomaisiin karuselliin, voimavasaroihin ja rahapeleihin saakka.

Esiintyjät olivat yleensä korkeinta luokkaa. Erilaisia tansseja esittivät tanssipari Into ja Jenny tai Jenny ja Olavi, "siviilissä" kaikki tunnettuja Suomalaisen Oopperan balettitanssijoita: Into Lätti, Eugenia Rönqvist ja Olavi Kuorikoski. Heidän, samoin kuin tanssiparin Orvokki Siponen - Klaus Salin, esitykset olivatkin taatusti valioluokkaa.

Tivolin vapaanäyttämöllä lauloi joskus Aänislinnan Teatterin Lulu Paasipuro silloin niin kovin suosittu laulelman "Itke en lemme tähden". Se laulu tuli syksyllä ¹⁹⁴³ Lulun radion kautta esittämänä niin tunnetuksi kautta Maaselän kannaksen, että kuulemma tuon Tiilikais-Pekan johtaman rintamaradion toiminta pyrki häiriintymään sille suuntautuvien Lulua koskevien laulu- ja valokuvatoivomusten ruuhkan takia.

< TAPSAN IKIOMA RADIO >

Taisi olla kesällä 1943, kun Karhumäessä aloitti toimintansa Maaselän radio, jonka kuuluttajana toimi Tapio Rautavaara. Sen levyvalikoimaan kuului aluksi vajaat kymmenen äänilevyä, jotka Tapsa soitti muutamaan kertaan päivässä. Ettei ohjelma olisi mennyt vallan monotooniseksi kuului välillä kuulutus:

- Seuraavaksi esittää alikersantti Tapio Rautavaara kitaralla säestän laulun Tiritomba.

Suosittu soolonimero oli myös Jimmy banjollaan kun soittaa.

Näin tarttui Tapsa kitaraansa ja ilahdutti aseveljiään tunteella taidollaan. Saman tien hän täydensi radionsa äänilevyvalikoimaa vetoamalla kansan karttuisaan käteen. Levykeräys oli tuottoisa ja Karhumäen suunnan musiikkikulttuuri koki kukoistuskautensa. Valssi Kukkiva ulpukka, joka aikaisemmin oli joka kerta soinut Kirjavan puolituntisen ohjelmassa, kuultiin yhä harvemmin, samoin myös Tapsan omia soolonumeroita, jotka ^{harvinaisina} pysyivät jatkuvasti kansan toiveohjelmina.

Kun Tapsa - kersantiksi ylennettynä - myöhemmin juhannuksen v.-44 tienoilla, vetäytymisvaiheen aikana, puikahti vastaan eräissä polunmutkassa Suojärvellä, pysähdyimme hetkeksi juttelemaan keskenämme. Tällöin oli yhteinen toteamuksemme Karhumäen ajasta, että olihan sekin omalaatuisen ajanjakso sodan aikana ja että nyt se on taaksejäänyttä elämää sekin eikä vastaavaa enää liene tulossa kohdallamme.

TEATTERIT TOIMIVAT

Korkealla mäellä kaupungin reunamalla, Äänislinnan maantien varressa sijait- si elokuvateatteri Otso, joka jatkuvasti vaihtelevine ohjelmineen keräsi monena iltana viikossa täpötäydet katsomot. Sotaikäyvästä maana Suomi oli sikäli erikoisasemassa, että meillä esitettiin myös runsaasti ulkomaisia elokuvia - Amerikasta, Englannista, Ranskasta, Ruotsista ja tietenkin Sak- sasta. Monet filmit olivat vähän vanhahtavia, mutta ne antoivat viihteelle mannermaista taustaa.

Kuittaus

Asemiesiltoja järjestettiin kotirintaman lisäksi myös usein so- tatoimialueella, niin ~~...~~ Karhumäessäkin. Eräskin sellainen, joka oli järjestetty Otsoon, oli tavann^{maailman} ~~...~~ koonnut salintäydeltä yleisöä, joka herpaantumattomalla mielenkiinnolla seurasi ohjelmaa. Oli siinä esiintyjien joukossa tietenkin korpr^{...} Möttöstä, oopperalaulaja Meeri Han- nikaista ja niin ~~...~~ Suurimman suosion sai kuitenkin osak- seen luutn^{...} Simo Puupponen, ~~...~~ Savon Sanomain Aapeli. Hänen pakinansa olivat niin hersyviä, että kenttäharmaa kuulijakunta oli tukehtua nau- ruunsa ja sai pitkään pyyhkiellä vettä silmistään.

Myöskin kevyet konsertit, esim^{...} Vallilan Pataljoonan yhtyeen ase- mieskonsertti - eräänä solistinaan ~~...~~ Auvo Nuotio - olivat hyvin suosit- tuja. ~~...~~ teatteriesitykset, joita nähtiin sekä Äänislinnan Teatterin vierailunäytäntöinä että myös Karhumäen Teatterin esityksinä, Näytelmät, joita esitettiin, olivat useinkin korkeatasoisia, ~~...~~ Äänislinnalaiosten esittämä Croninin Jumalat hymyilevät, ohjaajana Aku Käyhkö, sekä Kar- humäen Teatterin Nummisuutarit ~~...~~ Pohjalaisia. Näyttelijäkuntaan Karhumäessä kuuluivat ~~...~~ sellaiset tunnetut näyttelijät kuin Henake Schubak, Uljas Kandolin ~~...~~ Rauli Tuomi, monista vähemmän tunnetuista puhumattakaan.

URHEILTIIN

Karhumäessä saivat sijansa myös monet ~~...~~ erinimiset mestaruuskilpailut - hiihtoa, nyrkkeilyä, yleisurheilua. Erityisesti ovat mieleeni jääneet ke- säällä 1942 järjestetyt suuret yleisurheilukisat, joissa eri rintamien par- haat kohtasivat. Mukana olivat muun muassa Aki Tammisto, Matti Järvinen, Volmari Iso-Hollo ja Hugo Ainio - ehtipä Tapsa Rautavaarakin radiokiireil- tään osallistumaan keihäänheittoon. Mieleen jäi Kalervo af Ursinin omalaa- tuinen korkeushyppytyyli, jota komppaniassamme kovasti yritettiin matkia - tosin muutamia kymmeniä senttejä alemmissa korkeuksissa.

Ei se Karhumäki siis mikään tuppukylä ollut - moninmoista kulttuuria siellä viljeltiin sodan loppumista odotellessa. Mitenkäs siitä totesikaan alussa mainittu viipurilainen kuplettilaulaja Eino Kettunen:

"Vaikk' on vaskiketä tää
Karhumäen elämä -
sittenkin se viehättää..."

*Talvot
arua
teatteria
muus.
työskilmi
seuraksi.*

~~...~~

pytelineiden vierelle kuormallinen sahanpurua ja pian hypittiin "ukko kuin ukko" Ursinin-tyylillä yli riman, tosin vähäisemmissä korkeuksissa.

Kuten edelläolevasta huomataan, löytyi sota-ajan Karhumäestä, niinkuin muualtakin sotatoimialueelta, armeijan kenttäharmaalle väelle järjestettyä ajanvietettä, joka omalta osaltaan kevensi rintamaolojen ankeutta. Liiempiin yksityiskohtiin puuttumatta, joita suomalaisen sotilaan tunnetusti hyvä keksimiskyky olisi antanut kyllä aiheita, ja joita ei tässä kirjoituksessa kannata kertoilla, todettakoon vain näin lopuksi viisunikkarin sanoin:

"Vaikk on vastiketta tää,
Karhumäen elämää,
sittenkin se viehättää..."

JKK / 63 / 1982

Y

Antea...

Lempinen Päiviö
Linnansuontie 14
55100 Imatra 10

Vilho

Vihdettä Karhumäessä

Antea, 11/83

K

VII

Js 1943

Karhumäki

3½ Iuskaa

9 piirrosta

(palautus postin kautta)

Lukenum:

8

8882 20302
Keskiarvo:

8

—

KANSAINVAIKKAUSLEHTI
TAISTIELI

-rasteri karttoval

Toimitus: Töölönkatu 35 B 10, Helsinki 26